

ΤΟ Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΑΝΤΑΝΤ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Όπως είχαμε αναγγείλει στο περασμένο μας φύλλο, έγινε το Α΄ Συνέδριο τής Μικρής Ανταντ τών γυναικῶν ἀτὸ 1—6 Νοεμβρίου· στὸ Βουκουρέστι, ὅπου συγκεντρώθηκαν οἱ ἀντιπροσωπεῖς τής Τσεχοσλοβακίας, τής Πολωνίας, τής Ρουμανίας, τής Σερβίας καὶ τής Ἑλλάδας. Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου ἦταν ἡ πριγκηπέσα Ἀλεξάντρα Καντακουζηνοῦ. Τὸ Συνέδριο ἀσχολήθηκε σχεδὸν ἀποκλειστικὰ μὲ τὸν καταστατικὸ του χάρτη. Ἐπρεπε ἀπὸ πρὶν νὰ προβλέψωμε ὅλες τὶς δυσκολίες ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ προκύψουν γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο, ἀπὸ κάποια παρεξήγηση ποὺ δὲ θὰ ἦταν δύσκολο νὰ καταλήξῃ σὲ δυσαρέσκεια ἢ καὶ ρήξη. Εἶναι ἀλήθεια πὼς σὲ ζητήματα τέτοια ὅπου μπορεῖ, νὰ πειραχτῇ ἡ ἔθνικὴ ἀξιοπρέπεια ἢ ἐπιδεξιότητα καὶ τὸ τάκτ τῆς προέδρου εἶναι ἡ μόνη ἐγγύηση γιὰ μιὰ ἱκανοποιητικὴ λύση. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμε πὼς δὲ θὰ ἦταν εὐκόλο νὰ βρεθῇ καταλληλότερο πρόσωπο γιὰ τὴν πρώτη αὐτῆ δύσκολη ἀρχὴ τῆς συεργασίας μας, ἀπὸ τὴν πριγκηπέσα Καντακουζηνοῦ. Μὲ λεπτότητα καὶ ἐπιδεξιότητα ἀληθινοῦ διπλωμάτη κατώρθωσε νὰ περάσῃ πολλοὺς σκοπέλους ποὺ ἦταν φυσικὸ νὰ παρουσιαστοῦν ἀμέσως. Δόθηκε ὡς τόσο ἡ τελικὴ μορφή στὸ καταστατικὸ, καὶ τώρα, ἀπᾶνω σ' αὐτῆ τῆ στερεῇ πιά βάσει, ἐλπίζομε πὼς θ' ἀρχίσῃ ὀμαλὰ ἡ ἐργασία μας.

Ἀρκετὸς καιρὸς τοῦ συνεδρίου δόθηκε γιὰ νὰ γνωρίσωμε ἀπὸ πιὸ κοντὰ τὴν κίνηση τῆ γυναικεία

σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς χῶρες, ποὺ ἀντιπροσωπεύονταν. Καὶ εἶδαμε τί ἔχει κατορθώσει ἡ γυναῖκα στὶς χειραφετημένες χῶρες, ὅπου μοιράζεται μὲ τὸν ἄντρα τὶς εὐθύνες γιὰ τὴ διοίκηση τῆς πολιτείας, πόση σημασία ἔδωσαν οἱ γυναῖκες στὴν κοινωνικὴ πρόνοια, πόσο ἔχει ξαπλαθῇ ἡ ἀντίληψη, πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν δυὸ μέτρα ἠθικῆς, ἄλλο γιὰ τὸν ἄντρα καὶ ἄλλο γιὰ τὴ γυναῖκα. Ὁ νέος νόμος τῆς Τσεχοσλοβακίας γιὰ τὴ σωματεμπορία καὶ γιὰ τὴν καταπολέμηση τῶν ἀφροδισιακῶν νοσημάτων ἀντικρύζει τὸν ἄντρα καὶ τὴ γυναῖκα ἀκριβῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο.

Ἐμεῖς οἱ γυναῖκες τῶν βουλκανικῶν κρατῶν, βλέποντας ἀπὸ τὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο ὅπου μᾶς κρατεῖ ἀκόμα ἡ πρόληψη, τὶς χειραφετημένες γειτόνισσές μας, ἔχομε τὸ συναίσθημα ἑνὸς παιδιοῦ ἀνήλικου μπροστὰ σ' ἕναν ἄνθρωπο αὐτεξούσιο. Μᾶς παρηγορεῖ ὅμως ἡ ἰδέα πὼς δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξῃ πολὺ αὐτῆ ἡ κατάσταση, πὼς τὸ ρεῦμα τῆς προόδου εἶναι ἀκατάσχετο καὶ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ σταματήσει καὶ πὼς δὲ θ' ἀργήσωμε καὶ μεῖς νὰ ἰώσωμε τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἐλεύθερου πολίτη.

Τὸ συνέδριο μελέτησε στὶς ἰδιαιτερές συνεδριάσεις του καὶ τοὺς διάφορους τρόπους τῆς προπαγάνδας. Βέβαια ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀποτελεσματικὸς εἶναι τὰ συνέδρια, ποὺ κινεῦν στὸν τόπο ὅπου γίνονται τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴ ὅλης τῆς κοινωνίας, μὲ τὴν ἐπίσκεψη τῶσων ξένων γιὰ ἕνα ὥρι-

σμένο σκοπό. Χωρίς ἀμφιβολία τὸ συνέδριο τῆς Μικρῆς Ἀντάντ τῶν Γυναικῶν ἔδωσε ἓνα γενναῖο σπρώξιμο στὸ φεμινιστικὸν ἀγῶνα στὴ Ρουμανία.

Τὰ συνέδρια, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τυπικὰς ἐργασίας τῶν ἰδιαίτερων συνεδριάσεων, διαφωτίζουν τὸ κοινὸ μὲ τὶς δημόσιες συγκεντρώσεις καὶ ξυπνοῦν τὶς κοιμησμένες συνειδήσεις. Δυὸ τέτοιες συγκεντρώσεις, ἢ μιὰ σὲ περιορισμένον κάπως κύκλον, ὀργανωμένη ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιον τῶν γυναικῶν τῆς Ρουμανίας, καὶ ἢ ἄλλη ἀπὸ τὸ προεδρεῖο τῆς Μικρῆς Ἀντάντ τῶν Γυναικῶν, σ' ἓνα ἀκροατήριον ἀπὸ περισσότερον ἀπὸ δυὸ χιλιάδες πρόσωπα, ἦταν ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες ἐπιτυχίες τοῦ συνεδρίου. Στὴν πρώτη ἀκούσαμε τί ἔκαναν οἱ γυναῖκες τῆς Ρουμανίας γιὰ τὸν ἀγῶνα τους, πῶς ἐργάστηκαν τόσα χρόνια μὲ ἀκούραστη ἐπιμονὴ καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴ μόρφωση τῆς γυναίκας, πῶς τὰ περισσότερα καὶ τὰ καλύτερα γυναικεῖα σχολεῖα ἔγιναν ἀπὸ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, πῶς ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα τῆς ἠθικῆς ἰσότητος καὶ προσπαθοῦν νὰ καταργήσουν τὰ κέντρα τῆς διαφθορᾶς μαζὶ μὲ τὸν κρατικὸν διακανονισμὸ τῆς σωματεμπορίας, πῶς ἔπειτα ἀπὸ μακρόχρονους ἀγῶνες κατώρθωσε ἡ Δδα Νεγκρούτση νὰ πάρῃ τὴν ἄδεια νὰ δικηγορῇ, καὶ τώρα 17 γυναῖκες δικηγόροι ἐξακοῦν τὸ ἐπάγγελμά τους, καὶ οἱ πελάτες των εἶναι κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν ἐργασία τους, ἀπὸ τὴν ἐπιμέλεια, τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους. Καὶ ὅλες μας εἶχαμε τὴν ἐντύπωση πῶς ἡ Ρουμανία, μὴν ἀναγνωρίζοντας στὴ γυναῖκα τὰ δικαιώματά της στὴν πολιτεία, δείχνει μιὰν ἀχαριστία ἀκατονόμαστη στὶς ἐργάτριες τοῦ μεγαλείου της, σὲ κεῖνες ποὺ ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὸν πολιτισμὸ τῆς πατρίδας των.

Ἡ δευτέρα δημόσια συγκέντρωση ἔγινε στὴ μεγάλη ἀμφιθεατρικὴ αἴθουσα τῆς Fondation Carol, ποὺ εἶχε πλημμυρήσει ἀπὸ κόσμον, πολὺ πρὶν ἀρχίσει ἡ συνεδρίαση. Ὅλοι οἱ ἐπίσημοι, ὑπουργοὶ, καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, οἱ πρεσβεῖες τῶν κρατῶν τῆς Μικρῆς Ἀντάντ τῶν Γυναικῶν, καθὼς καὶ ὅλες οἱ κοινωνικὰς τάξεις ἀντιπροσωπεύονταν ἐκεῖ μέσα. Μᾶς πλησιάζει ἡ πρόεδρος τῶν ὀργανωμένων ἐργατριῶν καὶ τῆς σφίγγομε τὸ χέρι μὲ συγκίνηση. Μαθήτριες, ἐργάτριες, ἄντρες καὶ γυναῖκες, παρακολουθοῦν, ἄλλοι ἀπὸ ἐνδιαφέρον, ἄλλοι ἀπὸ περιέργεια, ὅλοι ὁμως ἐνθουσιάζονται, διακόπτουν συχνὰ μὲ χειροκροτήματα τὶς ὁμιλήτριες. Ἀρχίζει ἡ παρέλασις. Ἡ πρόεδρος ἐξηγεῖ τὸ σκοπὸ τῆς ὀργάνωσης. Ἐπειτα, ἀφοῦ χαιρέτισαν τὶς ἀντιπροσωπεῖες, πρῶτα ἡ πρόεδρος τῆς Μ. Α. Γ. πριγκηπέσα Καντακουζινοῦ, καὶ ἔπειτα ἡ κ. Μποτέζ, πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ρουμανίδων, μιλοῦν κατὰ σειράν, ἡ κ. Τυλίτσκα, γιαιτρὸς καὶ δημοτικὸς σύμβουλος τῆς Βαρσοβίας, γιὰ τὴν γυναῖκα στὴν Πολωνία, ἡ δεσποινίδα Τσερκῆ γραμματέας τῆς Μ. Α. Γ. γιὰ τὴν κοινὴ γνώμη τῆς Ρουμανίας σχετικὰς μὲ τὴν ψῆφο, ἡ κ. Πλαμίνκοβα, δημοτικὸς σύμβουλος τῆς Πράγας, ἡ κ. Πουρκινόβα, βουλευτὴς τῆς Τσεχοσλοβακίας, ἡ κ. Πέτκοβιτς, τῆς Γιουγοςλαβίας, ἡ κ. Αὔρα Θεοδωροπούλου καὶ ἡ Δδα Ἀλεξάνδρα Ἰωαννίδου. Ἐμεῖς οἱ δυὸ ἑλληνίδες τονίσαμε, καθεμιά ἀπὸ τὴ δικὴ της ἀποψη, τὴ σημασίαν τῆς Μικρῆς Ἀντάντ τῶν Γυναικῶν, σὲ μιὰ πολιτικὴ πασιφιστικὴ, καὶ

γενικά πόσο μπορεί να βοηθήσει αυτή ή σύμπραξη στην ανύψωση της γυναίκας της ανατολικής Ευρώπης.

Έτσι, μέσα σε μιάν εγκάρδια ατμόσφαιρα επιδοκίμασίας κ' ενθουσιασμού τέλειωσε τὸ Α'. συνέδριο τῆς Μ. Α. Γ. ἀφοῦ ἔγινε ὁμόφωνα δεχτὸ μὲ ἀτέλειωτα χειροκροτήματα τὸ ἀκόλουθο ψήφισμα.

«Ἐπειδὴ σ' ὅλες σχεδὸν τὶς πολιτισμένες χῶρες, πρὸ πάντων ἔπειτα ἀπὸ τὸ μεγάλο πόλεμο, ἡ γυναίκα ἔχει ἀποχτήσει τὰ ἴδια πολιτικά δικαιώματα μὲ τὸν ἄνδρα· ἐπειδὴ παντοῦ ἡ χειραφέτηση τῆς γυναίκας ἔδωσε τὰ καλύτερα ἀποτελέσματα μὲ τὸ νὰ τῆς καλλιεργήσῃ τὴ συνείδηση τοῦ πολίτη· ἐπειδὴ ἡ σύγχρονη γυναίκα δὲ δέχεται πιά νὰ μένη ἀπὸ δῶ καὶ πέρα παθητικὴ καὶ νὰ μὴ χαίρεται τὰ δικαιώματά της, τὸ Α'. Συνέδριο τῆς Μικρῆς Ἀντάντ τῶν Γυναικῶν ἐκφράζει τὴν εὐχὴ νὰ *χειραφετηθοῦν ὅσο εἶναι δυνατό γρηγορώτερα οἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδας, τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Γιουγосλαβίας.*»

Καὶ τώρα τί μᾶς ἔμεινε ἀπὸ τὴ σύνιομη αὐτὴ συνάντηση μὲ τὶς γειτόνισσές μας; Μᾶς ἔμεινε κάτι βαθὺ καὶ ἀνεξάλειπτο. Τὸ ζωογόνο κ' ἐγκαρδιωτικὸ συναίσθημα, ὅτι δώσαμε τὰ χέρια μὲ τὶς ἐκλεχτότερες γυναῖκες ἀπὸ τὶς χῶρες αὐτές, ὅτι γιὰ μιὰ βδομάδα δουλέψαμε μαζί τους ἀδιάκοπα, ἀκούραστα, γιὰ ἓνα σκοπὸ ἀνθρωπιστικὸ. Δουλέψαμε, γιὰ νὰ γνωριστοῦμε καὶ γιὰ ν' ἀγαπηθοῦμε. Χαρήκαμε γιὰ ὅ,τι καλὸ ἤύραμε ἢ μιὰ στὴν ἄλλη καὶ ἀδερφωθήκαμε ἑμεῖς τοῦλάχιστο ἀναμεταξύ μας. Τὸ θετικὸ μυαλὸ, γεμάτο χιοῦμορ καὶ κρίση τῆς Πολωνέζας, Τυλίτσκα, τὸ θερμὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλα καὶ ὅλους τῆς Τσεχοσλοβίας Πλαμίνκοβα, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ γλύκα μαζί μὲ μιὰ μεγάλη εὐθυκρισία τῆς Σέρβας Ἀθανάσκοβιτς, καὶ ἡ γοητεία ἢ ἀληθινὴ, μαζί μὲ τὴ φρεσκάδα τοῦ μυαλοῦ καὶ τὸ μοναδικὸ τὰκτ τῆς πριγκιπέσσας Καντακουζηνοῦ, δὲν μποροῦν νὰ μὴν ἀφήσουν μιὰν ἐντύπωση βαθύτατη στὶς ψυχὰς ὅλων μας. Καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἐντύπωση, τὴν ὥραία μαζί καὶ βαθειὰ, ἔχει συντελεσθῆ τὸ πρῶτο καὶ τὸ δυσκολώτερο μέρος τοῦ ἔργου μας. Κυκλοφόρησε ἀνάμεσὸ μας τὸ ἀπιαστο ρεῦμα τῆς συμπάθειας. Ὅλα τ' ἄλλα θ' ἀκολουθήσουν μονάχα τους.

ΑΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σ. Σ. Ἡ ὁμιλία τῆς κ. Θεοδοροπούλου δημοσιεύεται σ' ἄλλη σελίδα τούτου τοῦ φύλλου. Γιὰ τὴν ὁμιλία τῆς Δας Ἰωαννίδου παραλέμπομε στὸ περασμένο φύλλο.